

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... • 16.— | nyolczad oldal • 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

BUBICS ZSIGMOND

1821—1907

Az agg. ősz püspök, kit öregsége miatt utolsó éveiben annyi keserűség ért, meghalt Badenben, ahova azért menekült, hogy életének utolsó napjait nyugalomban tölthesse, gondos orvosi ápolás között.

Tudós, nemes szívé főpásztor volt, míg aggkora meg nem zavarta életét. Lelketlen kufárok jutottak közelébe, akik az aggság gyöngeségeit kihasználva oly dolgokat műveltek a nagytekintélyű főpásztor nevével kapcsolatosan, amik miatt az illetékes magas tényezők szükségesnek tartották a nagynevű főpásztor nyugalomát biztosítani és ezzel elvonni azok köréből, akik az áldott jószívű főpap aggságával csúfosan visszaéltek.

Mi az egyházmegyéje élén álló nagytudományú, nemeslelkű főpásztor emlékét gyászoljuk az elhunyt püspökben, akinek hite és hazaszeregete a végvidék megyéiben igazi forrása volt a keresztény magyarság erkölcsi és szellemi emelkedésének.

Az Egyház, a Haza egyaránt gyászolja őt, mi, a katolikus magyar tanítósg imánkban kérjük Istent, hogy adjon a föltámadásig örök nyugodalmat az elhunyt Főpásztornak.

A hitvallásos iskola hazafias szelleme.

(Vége.)

Azon alapeszmétől vezéreltetem, hogy az erkölcsi meggyőződések, melyeknek a nép minden osztályában kell élniök, hogy a polgári rend a fölsozslástól megóvassék, egyedül a vallásban található állandó kezességet, mert csak ez valódi öre az erkölcsiségnek.

Ne higyük, hogy a valódi erkölcsiség vallás nélkül föntartható. Bármily befolyást tulajdonítunk is a magasabb műveltségnek a kiváló szellemekre, az ész és tapasztalás egyaránt tiltják azt hinnünk, hogy «vallási elvek nélkül erkölcsiség uralkodjék a népben». Ezen nagy igazságokat fejezte ki Amerika első elnöke, szabadságának és függetlenségének legdicsőbb hősé azon szózatban, melyet a néphez intézett.

Igaz, van egy köznapi erkölcsiség is, mely számvetésen, érdeken, biztonságon alapul s mely talán vallás nélkül is megállhat valahogy a büntetőtvény ijesztő erejénél fogva. De jaj azon népnek, mely csak ily hétköznapi erkölcsiséggel bír. A vallás épen magasabb erkölcsiség eszközlésére szükséges. Óhajtjuk és esengünk utána; nem hogy a vastag büntetteket elnyomja, hanem hogy valamennyi erényt megnemesítsen.

A gyermekeket a fegyelem és engedelmisség járma alá fogni és benne az erély azon elvét megteremteni, mely őt képessé tegye szenvedélyeinek ellentállni, a munka és kötelesség törvényeit önként elfogadni, a rend és szabályosság szokásait magára venni; és mégis ezt az erőt nem a religiótól kölcsönözni akarni annyi, mint lehetetlen munkát kísérelni meg.

De, hogy a vallásoktatás az elemi iskolákban, a műveltség ezen legalsóbb fokán is, üdvösen hasson és az ottan különösen eszközlendő célját a nevelésnek előmozdítsa, az egyéb tantárgyakban való oktatástól szét nem választható és a népiskolát legkevésbé szabad ellenkező életnézetek küzdő helyévé tenni.

Csak aki az ember lelki fejlődésének föltételeit nem ismeri, képzelheti annak lehetőségét, hogy a vallási oktatást, mint valami különálló dolgot lehessen kezelni anélkül, hogy fogamatja az ifjú elméjére vak esetre bizassék.

Jelöljük ki tehát nyíltan az ő helyét és tanuljuk kimondani, hogy benne keressük a szabadság, egyenlőség és testvériség titkát.

Igazságtalan volnék egyébként, ha be nem vallanám, hogy az iskolák, tulajdonképen a tani-

lok nagy részben megfelelték az ország várakozásának. Forró hálával tartozunk ezen önmegtartózkodással teljes férfiakkal, ezen ismeretlen jövővőknek, kik előkészítik falvainkban és városainkban a becsületes nemzedéket, mely napjainkban nyugalmunkat biztosítja.

De szemközt e megnyugtató kilátással milyen ellentétek! Hány tanító, kiknek mintakul kell vala szolgálniok, szigorú kritika tárgyai, kik a társadalomban az elégedetlenek vagy ellenségek egy rendjét alkotják!

Amde e baj csak ideiglenes leend, ha egy igazságos és szilárd törvény gyógyírt alkalmaz oda, ahol ezen baj kijelölve és elismerve volt.

Ez célja az előttünk fekvő törvényjavaslatnak. A népoktatási intézmény megjavításának egyik eszköze, melyről e törvényjavaslat rendelkezik, kétségkívül az oktatók sorsának megjavítása. Nem lehet ugyanis büntetlenül láncokkal terhelni a szűkölködést. Az elemi oly szerény és fáradságos oktatás sem az elméknek, sem az érdekeknek nem nyújt semmit azon hatalmas ösztönökből, melyek a hivatást fölkelik és sokszorozzák. Az elemi iskolák tanítója nem gyűjt kincseket, nem tesz szert hírnévre, sorsa levén életét egyhangu munkásságban eltölteni s olykor-olykor a tudatlanság igazságtalanságával és háládatlanságával találkozni, gyakran elborulna s talán összeroskadna, ha erőt és bátorságot nem merithetne egyébből, mint a közvetlen és tisztán személyes érdekek perspektívájából. Szükséges, hogy foglalkozásának mely érzete és erkölcsi jelentősége lelkesítse; szükséges, hogy a komoly öröm, szolgálni az embereket és a közjót titkon elősegíteni, méltó béré legyen, melyet csak lelkiismerete nyújthat neki.

Dicsősége abban áll, hogy nem kívánkozik ki homályos és munkás állásából, hogy áldozatokat tesz, melyek alig vétetnek számba azok által, kik hasznukat veszik; szóval, hogy az emberekért fáradoz és bérért csak Istentől várja. S azért méltó dicséretet érdemel a kormány, mely az adott körülményekhez képest a tanítók anyagi helyzetén segíteni iparkodik, hogy képzettségük és állásuk igényeinek megfelelő, tisztességes megélhetésük biztosítva legyen. De ez nem minden.

Hogy az elemi oktatás a nemzet jólétének egyik észszerű alapja és az életrevaló társadalomnak feltétele legyen, mindenképpül szükséges, hogy a tanítókat azon gondolatok és érzelmek át- meg áthassák, amelyekre az imént röviden rámutattam. Ezzel kapcsolatban nem kevésbé súlyos kérdés tolja föl magát: miként legyenek képezve azok, kik az ország jövő nemzedékét képezendik? Vagyis milyen legyen a tanítóképezdek oktatási és nevelési rendszere úgy az állami, mint a felekezeti tanítóképezdekben?

Nem lehet szándékom e kérdésre részletesen kiterjeszkedni. Erre alkalom nyílik majd s amint hiszem, rövid időn belül, ha e kérdés napirenden lesz. Azon szoros összefüggésnél fogva azonban,

amelyben ez a kérdés a népoktatással áll, szabad legyen röviden annyit kijelentenem, hogy ez intézetekben az azokból kikerülő alig 20 éves ifjak, kik az ő legveszélyesebb éveikkel összekötött forráson keresztül nem mentek, helyzetük iránt tülesigazott érzet- és kötelességeikről bizonyos ferde eszmével el ne teljenek. Mert csakugyan nagy esztelenség lenne azoknak legnagyobb részét falusi életre kényszeríteni, kiket már eleve elkészítettünk, hogy azt megúnják és meggyűlöljék. Oly egyének, kik felszeg tudás mellett nagy igényekkel állnak elő s kik ingadozó erkölcsi viselkedet tanúsítanak, kevés lelkiismerettel és benső hit nélkül: oly egyének mindenütt veszedelmesek, főképen azonban a népiskolákban, hol a legveszedelmesebb tanok magvait hinthetik el, melyekből a legkeserűbb gyümölcsök teremnek az egész nemzetre és országra nézve.

Ezek után kijelentette Eger bíboros érseke, hogy a törvényjavaslatot elfogadja.

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács ülése.

Az Országos Katholikus Tanügyi Tanács f. hó 23-án d. e. 10 órákor tartotta ülését a Szent-István-Társulat kis termében. A magas színvonalon álló tanácskozmány ismét fényes tanujelét adta, hogy a Tanügyi Tanács a tanítóságnak mindenkor iránítója volt, anyagi érdekeinek odaadó önzetlen harcosa. Mit az eredmények mutatnak, Lovag Ember Károly fejtegetését, hogy a kath. tanítóságot most már sikerült annyira tömöríteni, hogy ajánlja az országos szövetekezést, általános örömet kellett és helyesléssel találkozott. Hogy azonban a kath. Tanügyi Tanács erre vállalkozott, az nem lehetséges másként, minthogy a vezetőség bőbeségsége céltudatosan hozta össze a tanítóságot egy évtizedes kitaró munkával, közönyt, gáncsot nem ismerő lelkesedéssel haladva előre kitűzött célja felé. A munkának meglelt az eredménye: tanítóink anyagi helyzete javult, tekintélye emelkedett és ime most ő Szentsége kegyes védőnk gróf Zichy Gyula előterjesztésére hét érdemes tanférfitüntetett ki érdemkereszttel.

Az ülésről itt közöljük a részletes tudnivalókat.

Jelen voltak: Szentgyörgyi Jordán Károly szaniszlói apát, egyházi elnök, Lovag Ember Károly világi elnök, Dreisziger Ferenc titkár, dr. Walter Gyula prélátus (Esztergom), dr. Baksay Károly főtanfelügyelő (Vác), Keményffy Kálmán (Esztergom), Számord Ignác (Esztergom), Haller József (Győr), Bertalan Vince (Esztergom), Gerely József (Budapest), Számborovszky Rezső (Nagyvárad), Győrffy János (Budapest), Auguszfin Imre (Budapest), Vörös Ferenc (Vác), Würth Bene (Zirc), Novoth István (Baja), Dobos János (Budapest), Gubicza Lajos (Veszprém), Haller István (Budapest) stb.

Szentgyörgyi Jordán Károly e. elnök meghatóttan mond köszönetet azon szíves részvételért, melyben a v. elnök részesítette a kath. Tanügyi Tanács nevében édesanyja elhunyt alkalmából. Ezután élénk színekkel ostromozta a feministák ferde nézeteit a nevelésről és nőiességről: szépen szólott az igazi magyar asszony erényeiről. Végül így fejezte beszédét: Önök pedig uraim! kik a vallásos oktatás és nevelés hívei és bajnokai, kövessék hűséges kitartással továbbra is azt az irányelvet, melyet szent egyházunk szellemében eddig is követtek. Ne engedjék magukat eltántorítani a feminizmus törekvéseitől: tartsanak ki szilárdan tanítómeszterünk, az Ur Jézus Krisztus mellett, aki mondta: Én vagyok az út, az igazság és az élet. Aki utánam jön az nem jár sötétségben! Mert az Ur Jézus Krisztusnak nevében köszöntöm önöket, a tanácskozást megnyitóm.

A tetszéssel fogadott beszédért dr. *Baksay* Károly fejezte ki elismerését, melyet a «Népnevelő» jövő száma teljes terjedelemben fog közölni.

Napirend előtt *Számborovszky* Rezső nagyváradi igazgatótanító szólalt fel, indítványozva, hogy a kath. Tanügyi Tanács fejezze ki hálás köszönetét Lányi József tüni püspök, nagyváradi kanonoknak, amiért néhai Steinberger Ferenc dr. mauzoleumát, ki a Tanügyi Tanács ügybuzgó elnöke volt, saját költségén felépítette. A Tanügyi Tanács helyesléssel magáévá tette az indítványt.

Ezután következtek az elnöki előterjesztések. Nagy örömet keltett a védőelnök levele, amelyben közli a következőket: «Nagyságod tudomására hozom, hogy dicsőségesen uralkodó Szentséges Atyánk, X. Pius pápa, kegyesen tekintetbe véve azon kiváló érdemeket, melyeket a katolikus tanügynek több kitaró munkása odaadó, lelkes törekvéssel évek során át szerzett, alázatos előterjesztésemre a «Pro Ecclesia et Pontifice» érdemkereszttel méltóztatott őket legkegyelmesebben kitüntetni és pedig Barabás Györgyöt, Bertalan Vincét, Dreisziger Ferencet, Györfly Jánost, Számborovszky Rezsőt, Tóth Geyzát és dr. Zelliger Vilmost.»

Lovag *Ember* Károly kérte ezután a Tanácsot, hogy először vegye tárgyalás alá a kath. elemi tanítóképzők szervezeti szabályzatát s ezzel kapcsolatban a képezdei tanárok fizetésrendezését, amire a nagymélt. püspöki kar utasítja is a Tanácsot. (Folytatjuk.)

A számgépversenyről.

Ez év elején 1000 koronát ajánltam meg az enyémmel jobb számgépre. Munkácsi Antal polgári iskolai tanár, nagybereznai állami tanító csakhamar jelentkezett, tudatván, hogy a verseny megtartása felől intézkedik. Előbb ismeresse velem taneszközét, írásm, ha jobbnak találom az enyémmel, azonnal szívesen küldöm az ezrest és magam is buzgó terjesztője leszek.

A leírás megjött. E készülék mezőszámgépnek nevezhető, mert a körülbelül 120 cm. széles tábla négy mezőre van osztva: kék, zöld, fehér és piros színnel; a négy mező négy színes fiókot képez ugyanannyi érték hely számára.

Mivel jelzi az értéket? A piros mezőn — úgy mond — minden fának egy gyümölcse van (egyes), a fehéren tíz (tizes). Ha a szerző ragaszkodik e szemléltető eszközöz, úgy ajánlanám azt bányaszámgéppé tenni azért, hogy az önkényesen színezett mezők helyett arany-, ezüst-, nickel- és rézbányákat alkalmazna fém-színekkel. De ennél is jobbnak tartom az általában ismert pénzermekkel megállapítani a hely-értéket.

Számtestül egyenlő kockákat használ, melyekből minden fiókba kilenc függélyes sor (tízével egymáson), tehát 90 kocka rakható.

Nezetem szerint kevés tanítónak, amint magamnak sem lenne kedve és türelme a tömredék szabad és veszendő kockával bibelődni.

Ettől eltekintve, hogy e kockákkal számolhasunk, előbb a mező színére, erről a gyümölcs fájára kell gondolnunk.

Nem egyszerűbb közvetlenül a számtesten látni a viszonylagos értéket?

A helyrendszerben kétféle tíz van: fejbeli (X mint sokaság, röviden tízegy) és írásbeli (10 mint egység, röviden tizes); tízeggyel szá-

molunk, de nem írunk, tízessel írunk, de nem számolunk. Kilencnél nagyobb szám tehát nincs, hogy kerül tehát XC egyes a helytérre? A régi jó indek nem azért találták fel a tízes helyrendszert, hogy XC egységet szorítsunk egy helyre.

Végül, ami legfontosabb, a tízes származása és az átváltás épen nem érthető a készüléken. Az álló tízes oszlop tízegyet (X) jelent, lefelé felül kockája a tízes mezőbe esik, ezáltal a X-ből lesz 10. Ez nem átváltás.

Igy hát a pénzt ki nem adhattam s mi sem természetesebb, mint hogy M. úr nyilvános versenyt kívánjon.

Mosdóssy kir. tanfelügyelő úr indítványára a budapesti hiv. tanítótestület igazgatótanácsa a már előkészített nyilvános vitát beszüntette, mert M. úr számgépe nincs engedélyezve.

Nem értem az összefüggést. Mi köze a versenynek az engedélyezéshez? M. nem kért hivatalos bírálatot, csak annak megállapítását, hogy a kettő közül melyik a jobb számtanítási eszköz. Erre pedig minden valamirevaló tanító képes. Engedélyeztetni azután is lehet.

Nezetem szerint tehát M. kívánsága jogos és ha erre nem hajlandó a hivatalos tanítótestület, forduljon másfelé, pl. valamelyik képezdehez a nyári kurzusok alkalmával, melyeken komoly, törekvő tanítók szoktak egybegyűlni.

Nagykőrös.

Dr. Eben.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

A koronázás negyven éves jubileuma. *Kivonat az Esztergomfőegyház-megye VII. körlevéléből.* Ez év június hó 8-án lesz negyvenedik évfordulója azon öröndetes eseménynek, hogy Ő Felsőge, dicsőségesen uralkodó I. Ferenc József Királyunk és Urunk a nemzet kitörő örömkialtása között a magyarok Királyává koronáztatott. Negyven esztendeje annak, hogy megkötöttet ama szent frigy, mely nehéz idők félreértésének vetett véget és a béke és szeretet kötelékeivel fűzte össze a Királyt és nemzetet. Illó és méltó, hogy a közelgő öröndetes évfordulót vallásos kegyelettel ünnepejjük meg, hogy tanúságot tegyünk azon lángoló szeretetünkről, mellyel Felsőge Királyunkhoz törhetetlen hűségben ragaszkodunk. Hálátelt szívvel áldjuk a Mindenhatót, hogy szeretett Királyunkat megtartotta, hogy fejedelmi erényeit hosszú böles uralkodásának sikereivel és tartós béke jótéteményeivel jutalmazta. Mindezeknél fogva elrendelem: 1. hogy a megelőző vasárnap, június hó 2-án, főegyházmegyém valamennyi templomában az ünnepe jelentőségére a hívek figyelme főtámassék; 2. hogy június hó 7-én este az angyali üdvözlét előtt félóraig az összes harangok huzassanak; 3. június hó 8-án, a koronázás negyvenedik évfordulóján székesegyházamban, valamint minden plébánia és szerzetes-templomban a Királyért veendő «Collectával» hálaadó ünnepi szentmise mondassék, végén Te Deummal és az ehhez tartozó ima elneklésével; 4. ezen hálaadó istentiszteletre a közhatóságok, az állami és községi tanítótézetek meghívandók; a katolikus iskolák ifjúsága tanáruival és tanítóival megjelenni köteles; 5. a kath. iskolákban lehetőleg alkalmas ünnepegy keretében az évforduló jelentősége megmagyaráztassék.

Pályázat az Orsz. kath. tanítói segélyalap által adományozandó ösztöndíjak és segélyek tárgyában. Az érdekeltek figyelmébe való ajánlás végett köz-

lőm az alábbi felhívást: Az «Országos Kath. Tanítói Segélyalap» mindazon t. Tagjait, akik az alapszabályok 8. és 14. §§-ai értelmében jogosítva vannak ösztöndíjak, vagy segélypénzek adományozása iránt folyamodni, van szerencsém ezennel felkérni, hogy kellően felszerelt folyamódványokat az alapszabályok 18. §-a szerint az alapgyűjtő-bizottság, vagy a kerületi tanfelügyelői hivatal útján f. évi július 15-ig az illető főtisztelendő egyházmegyei hatósághoz beterjeszteni sziveskedjenek. Tájékoztul tisztelettel megjegyzem, hogy a középponti bizottság határozata értelmében a folyamódványt, a benne foglalt adatok és indokok hitelesítése végett alá kell írattatni az illetékes plébániai hivatal által. Ezen hitelesítés sem községi, sem működési bizonyítvánnyal nem helyettesíthető. Ami a melléklendő iskolai bizonyítványokat illeti, tekintettel arra, hogy a középponti bizottság ülése csak augusztus utolsó napjaiban tartható és így a folyamódványok elintézése az iskolai beiratások idejéig alig eszközölhető, legegyszerűbb hiteles másolatokban becsatolni. Kérem egyúttal a t. Tagokat, hogy az új tagsági könyvecskéket, amelyek a folyamódványhoz csatolandók, megszereznék sziveskedjenek. Tudatom továbbá, hogy segélyben csak azon t. Tagok részesülhetnek, akik legalább három év óta nem élveztek az alap jótéteményét. A folyamódványban azért világosan megemlítem kérem, mikor és minő segélyben részesült a folyamódzó; esetleg gyermekei élveznek-e és minő ösztöndíjat. Végül a t. Tagok érdekében kiemeltedőnek tartom, hogy azok a folyamódványok, amelyekhez tagsági könyvecske nincs mellékelve; továbbá amelyek nem az egyházi hatóságok útján, vagy a kitűzött határidőn túl érkeznek be, nem fognak figyelembe vétetni. Esztergom, 1907. évi május hó 1-én. *Dr. Walter Gyula*, az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap közép. bizottságának elnöke.

Iskolai ünnepélyeknél használatos Szent-István-Társulati kiadványok ajánlatnak. *Kivonat a beszérekönyvi gyűjteménye f. évi IV. körleveléből.* A Szent-István-Társulat kiadásában számos oly könyv, füzet és népiratka jelent meg, melyeknek a t. iskolagazgatói, lelkesítők és tanítói iskolai ünnepélyek rendezésénél, vagy a tanuló ifjúság vallásos és hazafias szellemének apólasára, mint a növendékek ismereteinek gyarapítására is jó hasznát vehetik. Midőn ezen irányzat eszellemi tartalom szempontjából egyaránt kifogástalan kiadványokat az illetékes tényezők figyelmébe a legmegelőbb ajánlom, tájékoztatul megküldöm e kiadványoknak minden iskolám részére kellő számban ide / / csatolt jegyzékét. Garamszentkereszt, 1907. május 4.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A tata-kisbérvidéki róm. kath. néptanító egyesületének kisbéri köre folyó 1907. évi május hó 28-án Császáron tartja rendes tavaszi körülését, melyre a kör tagjait és a tanúgy barátait van szerencsém tisztelettel meghívni. A tárgysorozat főbb pontjai: 1. 10 órakor szentmise. Gyakorlati tanítás: Számtanítás a jelképes módszer szerint. Előadó: *Lakosy Boldizsár*. Vita-tétel: Szavaltat a népiskolában. Előadó: *Szabó Gyula*. Ezen tétel minden tag által kidolgozandó. A tanító egyéniségének befolyása a tanulókra. Előadó: *Halmi Ilona*. A kis szocialisták, az iskola beléletéből. Előadó: *Orbán József*. Indítványok. Az országos katolikus tanítók segélyalapja tagsági díjának befizetése. Moesa, 1907. évi május hó 14-én. *Esztergályos József*, elnök.

Meghívó. A trencsényi vágontúli esp. ker. róm. kath. tanítók köre f. évi május 28-án Vágszék-láson (Székaly) délelőtti 10 órakor rendes körgyűlést tart, melyre a kör t. tagjait és tanúgy barátait az alapszabály VIII. § 2. p. értelmében tisztelettel meghívjuk. Kelt Vágszék-láson, 1907. május 12-én. *Hevera János*, egyh. ker. alesperes. tanfelügyelő, egyházi elnök. *Baldy József*, felsőszécsi kántortanító, világi elnök.

Meghívó. A csepregi esperesi kerület róm. kath. néptanítóegyesület Sopron-Lővön f. évi május hó 28-án

tartja meg tavaszi körgyűlését. A gyűlést szentmise előzi meg, mely után *vári József* lövői tanító gyakorlati előadása következik a beszéd- és értelemgyakorlatból. A tárgysorozat főbb pontjai: Elnöki megnyitó. Miként tartjuk meg a «Fák és Madarak napját» a falusi népiskolákban? Felolvasás. Irta *Finda Pál* nemeskéri kántortanító. Nemeskér, 1907. május hó 14-én. *Finda Pál*, elnök.

Meghívó. A szombathelyi egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület alsólendvai esperesi köre tavaszi körgyűlést f. évi május hó 28-án Lippán tartja meg, melyre a kör tagjai s a tanúgy iránt érdeklődő közönség tisztelettel meghívotnak. A tárgysorozat főbb pontjai: Egy mintalecke idegenajkú iskolában. Gyakorlati tanítás. Tartja: *Rác Alajos* lippai tanító. Baranyamegye ismertetése az elemi népiskola IV. osztályában. Felolvasás: *Rákóczy János* gumilicai tanító. *Köller Ferenc*, a kör elnöke. *Tóth Pál*, a kör jegyzője.

VEGYESEK.

Madarak és fák napja Kőbölkülön. Folyó hó 8-án valóságos ünnepet tartott Kőbölkül közönségének nagy része, az intelligencia teljes részvételével, amidőn a helybeli népiskolai növendékek a madarak és fák napját ünnepelték. Az ötvenhat pontból álló ünnepi program beadása csaknem két órát vett igénybe. Himnuszal vette kezdetét, melyet a főtanító érzéstől áthatott imája követett. Előmozdította az ünnep sikerét *Székesváry Imre* helybeli plébános a fák és madarak beése, pusztítása, káros vagy hasznos volta, védelmezése tárgyában való figyelmet lekötő fölolvásával. Ezután osztályonként vezették föl a tanítók pódiumra tanítványait, akik megeléző hátsággal, élvezetelt nyújtó lelkesedéssel adták elő költői és prózai mondókaikat. Minden 4-5 szavlat után harmonium kíséretében egy-két kettős szólamú énekkel tették még élvezetesebbé az előadást. Érdekes volt a program minden beszéd száma azáltal, hogy a gyermekek egyik része, mint a madarak és fák személyesítője, másik része meg mint pártfogója, kedvelője lépett föl a díszes pódiumra. Ezen mondókák főbb része a főtanító kezéből került ki. Megható jelenet volt a gyermekeknek a madarak és fák szeretetére és védelmére tett kettős ünnepélyes fogadalmá. *Stampay János* főtanító meggyőződés hangján, hazafias szellemtől áthatott beszédet mondott ezután. Befejezésül az összes jelenlevők a Szózatot énekeltek el lelkesen. Az iskolai ünnepélyt nagyon jól sikerült kirándulás követte, amelyen sok örömben részesültek a gyermekek. A madarak és fák napjának emlékére márciusban 30 oltani tudó gyermek között egy-egy sajátkezűleg öjtött esemete s 500 vad esemete osztatott ki ingyen.

Egy zárda jubileuma. Az Angolkisasszonyok «B. Mariae V.» intézete Eperjesen f. hó 7-én főnnállásának 25 éves jubileumát ülte meg. A hálaadó istentiszteletet a plébániatemplomban délelőtti fél tíz órakor maga a kassai püspök, dr. Fischer-Colbrie Agost celebrálta. Ugyanekkor P. Schaefer Jakab S. J. szatmári házfőnök ünnepi szónoklatot tartott. Délután fél négy órakor dísz-előadás volt az intézetben. Délután hat órakor ünnepes jelenye volt, melyet ismét a megyéspüspök tartott meg. Május 6-án és 7-én este hét órakor az intézetet fényesen kivilágították, 7-én este hét órakor a belső növendékek lampionos fölvonulást és tűzijátékot rendeztek.

Szerkesztői üzenetek.

G. S. A körjegyző, mint a hitközség tagja, köteles megfizetni a kivett iskolai adót. — **B. F.** A kívánt közvetítésre a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérését áttettük a kiadóhivatalhoz. — **H. J.** A tanító évi fizetése január elsejétől számítandó. Egyebekre levélben feleltünk. — **T. Zs.** A fizetésügyben küldött értesítése-

ket köszönettel fogadtuk. — **Cs. K.** Áttettük a kiadóhivatalhoz. — **K. Gy.** Közzétettük. — **Sz. B.** Több helyre fordultunk felvilágosításért. A Szent-István-kórház igazgatóságát is megkerestük közvetve, de választ még nem nyertünk. Ertesíteni fogjuk az eredményről. Segélyért forduljon a kath. tanítók országos segélyalapjához. cím: mélt. Walter Gyula dr. prelátus kanonok, elnök Esztergom. — **L. E.** Felhasználjuk. — **G. A.** Kérdéseire levélben feleltünk. — **F. F.** A válasz azért késétt, mert várjuk az új rendtartási szabályzatot, amely az említett ügyekben rendezkedni fog. — **F. F.** Az új népiskolai rendtartási szabályzat az említett bajokat orvosolni fogja. Forduljon kérelemmel az egyházmegyei főtanfelügyelőséghez. — **W. A.** Beérkezett. Több levélre a jövő számban feleltünk.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A nyitrapereszlényi róm. kath. népiskolánál üresedésben levő tanítónői állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: egy butorozott szoba, hitközségtől 600 korona, államsegély 400 kor., fára 48 kor., kertilletmény fejében 12 kor. Héti 1 órában köteles kézimunkát is tanítani. Az állás szeptember 1-én foglalandó el s ezen időtől folyósítatik a fizetés is. A pályázatok *június hó 10-ig* az iskolaszéki elnökséghez küldendők: a választás június 15-én délután lesz. *Roszival Mihály* plébános. 193 1—1

Egr. érseki megye.

Járdánházára (Borsod m.) up. Arló azonnali elfoglalással felvére helyettes okleveles kántortanító keresztek teljes fizetéssel (körülbelül 600 kor.), félév elteltével az állás nagyvalószínűséggel megüresedik s így az alkalmas helyettes megválasztása majdnem bizonyos. A kérvények *Baresák Mihály* h. alespereshez Arlóra küldendők. 197 1—1

Győri püspöki megye.

Nagylózs (Sopron m.) kath. iskolaszéke osztálytanítói állásra *június 30-ig* pályázatot hirdet. Javadalmazása: 1 szobás lakáson kívül évi 1000 kor. kertilletmény fejében 20 kor., melyet Nagylózs község pénztárából havi részletekben előre megkap. I—III. osztályokat és ismétlőket tanítani, kántori teendőkben stóladij mellett segédkezni és állását szeptember 1-én elfoglalni tartozik. *Iskolaszék.* 190 2—2

Nyitrai püspöki megye.

Bélaudvarnoki róm. kath. tanítói állomásra *június hó 16-ra* pályázat hirdettetik. Jövedelme: községtől 260 korona, 24 méter keményfa 60 kor., államsegélyből 479 korona, szántóföld 1 kor. Összesen 800 kor. Lakása 1 szoba, konyha, kamra. A magyar és tót nyelvet bíró csak okleveles férfitanítók ez állásra pályázhatnak. *Kuniczky József* esp.-plébános, Felső-Vesztenie (Nyitra m.) 196 1—1

Pannónhalmi főapátság.

Komáromfüssi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Illetménye: 1. 45 magyar hold, 443 □öl föld, melynek műveléséről maga tartozik gondos-

kodni. 2. Tandíjból minden tanköteles után 2 kor., körülbelül 260 kor. 3. Párbuza körülbelül 38 pozsonyi mérő. 4. Párpénz körülbelül 50 kor. 5. Stolaris jövedelem körülbelül 50 kor. 6. Ostyasütésért 2 öl puha fa. 7. Lakás 2 szoba, egy zárt konyha, éteskamra, pince, magtár, istálló, 244 □öl házikert. Kötelességei: az iskolai és kántori teendőkön kívül: ostyasütés, harangozásról gondoskodás, az összes közterhek viselése javadalmazása után. Díjlevélben bővebben. Választás napja *június 18-án*, amely napon az ének- és orgonálási próba is tartatik. Mäskör ének és orgonálási próba nem tartatható. Személyes megjelenés szükséges a választás napján. Egy évi próbaidő. A megválasztott július 1-én tartozik hivatalát elfoglalni, fizetése hivatala elfoglalása napjától számíttatik. A chorális éneknek elméleti és gyakorlati ismerete megkívántatik. Folyamodványok a róm. kath. iskolaszékhez címezve *Schulz Vendel* plébános úrhoz küldendők Komáromfüssre. 194 1—1

Egy 43 éves, ki 3 évig mint városi segédkantör, 15 évig mint önálló kántortanító működött, magyar vagy tót helyre kántornak ajánkodik. Címét a kiadóhivatal mondja meg. 192 2—2

Pályázat.

A siketnémák váci kir. orsz. intézeténél betöltendő felügyelői állásra 480 K évi díjazás, teljes ellátás és orvosi gyógykezelés javadalmával pályázat hirdettetik.

Főkötelessége leendő az illetőnek a fiúk feletti felügyeletet teljesíteni. Egyéb kötelezettsége felől az igazgatóság szóbelileg tájékoztatja.

Pályázhatnak nőtlen, 24—40 éves egészséges szervezetű, kifogástalan magaviseletű férfiak, akik sajátkezüleg irt s a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címzett kérvényüket az alulírt igazgatósághoz személyesen tartoznak 11—12 óra között benyújtani.

Melléklendő: végzett tanulmányáról az utolsó bizonyítvány, az *esetleges szolgálati bizonyítvány*, keresztlevel, orvosi- és hatósági erkölcsi bizonyítvány.

Határidő: **Június 30.**

Vác, 1907. május hó 26-án.

Siketnémák váci kir. országos intézete.

Borbély Sándor,
igazgató.

195 1—1

Bold. Csima István, főkantor, országszerte ismeretes, kitünő összeállítású, 250 válogatott, szabályos orgonakisérretű gyászmise-éneket tartalmazó énekkönyve mélyen leszállított áron (4 frt helyett 2.50 frt-ért) kapható az elhunyt özvegyénél Kiskunfélegyházán.

154 8—8

Vizsgai jutalomkönyvek, ifjúsági iratok,

melyek

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

kiadásában megjelentek.

Ifjúsági irataink tartalmuknál és kiállításuknál fogva egyaránt igen alkalmas vizsga-ajándékok s nagy részük a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól úgy ilyen alkalmakra, mint iskolai ifjúsági könyvtárak részére ajánlást nyertek.

Japáni mesék. Számos eredeti képpel. Irta és rajzolta *Akatisz Viktor*. Ara kötve ... kor. 2.40

Falusi gyermekek könyve. Irta *Ankó A.* — Ara kötve ... kor. 1.80

Aranika, vagy: Az alázatosság diadala a kevélység fölött. Ara kötve ... kor. 1.—

Aranykönyv az ifjúság számára. *G. Beteve* után francziából fordította *Aschenbrenner József*. Ara kötve ... kor. 2.60

Ahitat szacnyain. Hinnuszok és vallásos költemények. Irta *Bán Andor*. Ara ... kor. 3.—

László főherceg élete és halála. Irta *Baján Mihály dr.* Sok szép képpel. Ara díszes köt. kor. 1.20

Pompéji utolsó napjai. Regény. Irta *Lord Lytton Bulwer*. A magyar ifjúság számára átdolgozott kiadás. — Ara kötve kor. 2.40

Az édes mostoha. Irta *G. Büttner Júlia*. 4 képpel. — Ara kötve kor. 2.—

Az elveszett aranyvirág. Regény fiatal leányok számára. Irta *G. Büttner Júlia*. Ara díszes kötésben ... kor. 1.80

Amit az csillagok látnak. Irta *B. Büttner Lina*. Elbeszélés az ifjúság számára. Ara felvonzókötésben kor. 1.40, egész vaszonkötésben ... kor. 2.—

Testvérek vagyunk. Irta *B. Büttner Lina*. Negy képpel. Ara díszes kötésben ... kor. 2.—

Juliánka. Irta *B. Büttner Lina*. Elbeszélés serdülő leányok számára. Ara kötve ... kor. 1.60

Öt évi találkozó. Elbeszélés fiatal lányok számára. Irta *B. Büttner Lina*. Ara köt. kor. 2.—

Felhőmesék. Irta *Czifra Lajos*. Ara kötve ... kor. 1.20

Mária-legendák, képekkel. Irta *Dudák Crescens Lajos*. Ara kötve kor. 2.40

Vallásosság és kincsavagy. Ifjúsági elbeszélés Mexikó megfőditása idejéből. Irta *Demény Dezso*. Ara kötve ... kor. 2.—

Trifolium, vagy három jomadar kalandjai, melyeket az ifjúság epülesere elmond a Trifolium egyik tagja. Irta *Demény Dezso*. Ara ... kor. 1.60

Twist Olivér. Regény. Irta *Dickens Károly*. A magyar ifjúság számára átdolgozott kiadás. Ara kötve ... kor. 2.—

Nickleby Miklós élete és viszontagságai. Regény. Irta *Dickens Károly*. A magyar ifjúság számára átdolgozta *Heresi Sándor*. Kötve ... kor. 2.80

A lelkiismeret, vagy: Brooke Mari megpróbáltatásai. Amerikai elbeszélés. Irta *Dorsey Anna*. Ara díszes kötésben kor. 1.60

Emma néni meséi. Jó gyermek számara. *Uváry Géza* eredeti rajzaival. — Ara kötve kor. 2.40

Laurencia. Elbeszélés a japán népeletről. Irta *Fallerton Georgina*. — Ara díszes kötésben kor. 2.40

Martini Gusztáv életrajza. Irta *Grüber*. Ford. *Hört Gy.* Köt. kor. 1.60

Új magyar köszöntő. Családi ünnepek alkalmára való köszöntések, Verseken, level- és beszédalakban szülők, nagyszülők, rokonok, tanítók és ismerősökhez stb. A tanulmányosság és felnőttek számára. Irta *Győrffy János*. Kötve kor. 1.—

Magyar Szavalókönyv. I. füzet. Valogatott költemények. Az elemi fiú- és leányiskolák I. és II. oszt. számára. Irta *Győrffy János*. Kötve ... kor. 1.32

— II. füzet. Valogatott költemények. Az elemi fiú- és leányiskolák III. oszt. számára. Irta *Győrffy János*. Kötve kor. 1.32

— III. füzet. Valogatott költemények. Az elemi fiú- és leányiskolák IV. oszt. számára. Irta *Győrffy János*. Kötve kor. 1.32

— IV. füzet. Valogatott költemények. Az elemi fiú- és leányiskolák V. oszt. számára. Irta *Győrffy János*. Kötve kor. 1.36

— V. füzet. Valogatott költemények. Az elemi fiú- és leányiskolák VI. oszt. számára. Irta *Győrffy János*. Kötve kor. 1.36

— Az öt füzet egybe kötve. Eros egészvaszonkötésben kor. 1.40

Hasznos mulattató. Gyűjteményes ifjúsági kiadvány. Képekkel. Díszes vaszonkötésben kor. 1.60

Hasznos olvasmányok az ifjúság számára. Képekkel. Díszes kötésben. Ara ... kor. 2.—

Ifjúsági olvasmányok. Képekkel. Ara kötve ... kor. 2.—

Virágescorok a kath. gyermekkerthől. Irta *Hattler*. Fordította *Tóth M.* — Ara kötve kor. 1.60

Az Úr Jézus születőldjén. Utleiras Palesztináról. Irta *Haber Lipót*. Ara ... kor. 3.—

Ifjúság könyve. Elbeszélések és költemények. Ara köt. kor. 2.—

Az ifjúság öröme. Mulattató és tanulságos ifjúsági olvasmányok kath. fiú- és leánygyermek számára. I—V. kötet. Ara vászonkötésben kötetenként kor. 2.40

Szent Imre herceg. Élet- és jellemrajz. Irta *Karácson László*. Ara kötve ... kor. 1.20

Karacsonyi képeskönyv jó gyermekek számára. Ara kötve kor. 2.40

Levelek hugomhoz az olvasásról. Irta *Kisfaludy Á.* Ara füzeve ... kor. 1.20
Kötve ... kor. 2.—

A testvérek. Ifjúsági elbeszélés. Irta *Kinés L.* Két képpel. Ara kötve ... kor. —.80

A vadon gyermeke. Ifjúsági elbeszélés. Irta *Kinés István*. Két képpel. Ara kötve kor. —.80

Romok a rom fölött. Történelmi elbeszélés. Irta *Kinés István*. Kötve ... kor. 1.80

Levelek az első szent áldozás után. Franciából fordította *Stadler Endre*. Ara felvázonkötésben ... kor. —.50
Egész vászonkötésben. kor. —.80

Milleniumi emlékkönyv. Sok szép képpel. Ara díszes vászonkötésben ... kor. 1.60

A Miklós országa. Irta *Pap bácsi*. Számos képpel. Ara kötve kor. 1.20

Magyar Szentegyházak regéi. Irta *Lattóczy Mihály*. Ara kötve ... kor. 2.40

Két fiú története. Ara kötve kor. —.50

A magyar történet századai. Irta *dr. Lovincz Gyula*. Ara díszes vászonkötésben kor. 1.60

Márta naplója. A nő ifjúságnak ajánlja a Szent-István-Társulat. Ara kötve ... kor. 2.40

Karácsonyi aranykönyv. Irta *Pap bácsi*. A legdíszesebben kiállított verses képeskönyv 7—12 éves gyermekek számára. Ara színes egész vászonköt. kor. 4.—

Irodalmunk a milleniumig. Irta *Pintér Kálmán*. Számos szép képpel. Ara díszes vászonkötésben ... kor. 1.60

Magyar drámai mesék a magyar ifjúság számára. Irta *Pintér Kálmán*. Ara angol felvázonkötésben ... kor. 2.—

Színhátékok ifjúsági színpadra. Irta *Pokorny Emánuel*. I. köt. (Tartalma: Vertanú-család. — Morus Tamás.) Ara kötve kor. 1.60

Ugyanaz. II. kötet. (Tartalma: A padlásszobában. — Az örökség. — Inkognitó. — Az igazgató úr. — A fogadás.) — Ara kötve kor. 1.60

Kis barátaink. Versek, történetek. Irta *Prónai Antal*. Ara díszes vászonkötésben. kor. 1.60

Futó csillagok Ifjan elhunyt költőnk jellemképei. Irta *Prónai Antal*. Ara kötve ... kor. 1.60

Beppo, a lazzaroni fiú. Napolyi történet. Irta *Roffus K.* Ford. *Pöschel Rudolf*. Ara kötve kor. 1.60

Petike. Elbeszélések. *Rosegger* Péter műveiből összeválogatta és az ifjúság számára lefordította *Kőrösi Henrik*. — Ara kötve kor. —.80

Az esti csillag. Történelmi elbeszélés a XVI. századból. Fordította *Ruschek Antal*. Ara kötve kor. 1.40

Őt világrészen keresztül. Irta *Sebők Imre dr.* A művelt közönség, de különösen az ifjúság számára. Ara kötve kor. 8.—

Az én naplóm. Irta *Sebők Imre dr.* Kötve kor. 2.40

Egyiptomi József. A mi kedves Üdvözítőnk Jezus Krisztusnak megragadó előképe. Irta *Seeburg József*. — Ara kötve kor. 2.40

Sötét napok. A három árva. Elbeszélések az ifjúság számára. Kepekkel. Ara kötve kor. 1.60

Szabadórákra. A kath. ifjúság számára. Ara kötve kor. 2.—

A falu őranjyala. Irta *Szabó Imre*. Ara kötve ... kor. 1.40

Kicsinyek áhítata. Tartalmazza a vallásos gyermekirodalom legszebb verseit és elbeszéléseit. Irta *Szómord I.* Díszes köt. kor. 2.—

A szent Jobb, vagy: Az első apostoli király szent jobb kezeinek története. Irta *Cemner L.* Ara ... kor. —.80

A győri vaskakas. Elbeszélés a török hódítás korából. Irta *Szerelenyhegyi Tivadar*. Kötve kor. —.60

A magyar szív. Csopaki Pál levelei nejehez Martához. Irta *Szilágy János*. — Ara kötve kor. 2.40

A torony története. Irta *Szilágy János*. **Gonosz idők.** Irta *Kinés L.* Két elbeszélés. Ara kötve kor. 1.60

Tisztító tűzön át. Regény az ifjúság számára. Kepekkel. Irta *Szilágy János*. — Ara kötve kor. 2.20

Tanulságos olvasmányok az ifjúság számára. Kepekkel. Ara kötve ... kor. 1.60

Apró történetek. Irta *Tatsek Anna*. Ara kötve ... kor. 1.80

A várnai esata. Irta *Vaszary Kolos*. Ara füzeve ... kor. 1.—

Öröklámpa. Irta *Wiseman*. Ara felvázonkötésben 50 filler, egész vászonkötésben ... kor. —.80

Gyónási könyvecske kath. gyermekek számára. Irta *Dreher Tivadar*. Ara kötve kor. —.36

A bérnálás szentsége. Előkészítő oktatások a bérnálás szentségének fölveteléhez. Összeállította *Novák Lajos*. Ara kor. —.24

Szent-István első magyar király. A kereszténységnek Magyarországon 900. esztendei jubileuma alkalmából Irta *Kisfaludy Z. Lajos*. (Sok szép képpel.) Ara ... kor. —.52

Japán. Történelmi föld- és nép-rajzi vázlatok. Irta *Szeghy Ernő*. Ara kötve ... kor. 2.—

==== **Kaphatók** =====

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN

==== **Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. sz.** =====

Mária hónapjára,

májusra, alkalmas nagyhatású magyar stílusú Mária-dalokat a következő füzetek tartalmazzák

Hazafias Mária-dalok. Kedvezm. ára 2 K.
Hazánk Nagyasszonya. » « 2 »
Immaculata. » « 1 »

Megrendelhetők a pénz előzetes beküldése mellett a szerző kollégánk lakcímén:

KONTOR ELEK,

Budapest, VII., Thököly-út 42. sz.

Ugyanott megrendelhetők még:

Magyar Dallamos Ünnepi Praeludiumok az összes hangnemekből, amely a függelékkel együtt 32 nagyobb orgona-darabot tartalmaz. Kedvezményes ára 4 korona.

Miatyánk és Üdvözlégy. Kedvezményes ára 1 korona.

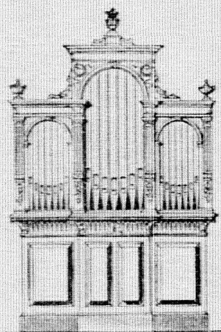
Akik a fenti műveket a jelzett kedvezményes árban (összesen 10 koronában) megrendelni szíveskednek, azok egy esimes kiállítású sikerült «Tanítóműködés» kiállításra részvételi díj nélkül kapnak ráadásul.

178

CSEH ISTVÁN

orgona- és harmonium építőmester

Egerben.

Ajánkozom mindenemű templomi orgona- és harmonium-készítésére a legújabb légnyomatú, (pneumatikus) eső-rendszer szerint, igen jutányos árak mellett.

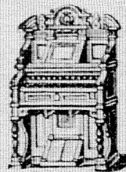
Régi orgonaátalakításokat, javításokat, tisztításokat és hangolásokat olcsón vállallok el jótállás mellett.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanulóknak és lelkészeknek különös kedvezmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 798

HEGEDÜS-UJLAKI

köszöntőkönyv versben és prózában.

Tanulóknak füze 1 korona, kötve 2 korona.

Alkalmas jutalomkönyv vizsgákra.

A Győregyházmegyei könyvsajtó kiadéhvatala. Győr.
169 5-5

Zimmermann Gyula Henrik, Lipcse.

Legjobb szerkezetű harmonium gyára.

Üzletek: Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga, London.
Egyedüli képviselő Magyarország és Ausztria részére:

Hörl Nándor Pozsony, Ventur-utca 24.

Számos elismerőlevél kiváló szaktekintélyektől, az egész világból.

A Zimmermann-féle harmoniumok művészi hangolva, mindenütt feltűnést keltenek elvarázslóan szép összhangjukkal. Előnyös feltételeink tanítók részére: A vételár felének vagy legalább egy harmadának lefizetése és a maradék részletekben meg egyezés szerint.

Költségmentes szállítás.

Képes harmoniumárjegyzék ingyen.

További különlegesség templomok és iskolák részére: Igen erős szerkezetű, német módszerű, légnyomatú harmoniumok igen erős atható hanggal. Igen erős kereslet miatt kérjük a megbízásokat idejekorán közölni.